

I. Η Επιτροπή Συντονισμού για θέματα κυβερνοασφάλειας συστάθηκε με το άρθρο 20 του ν. 5002/2022 που ψηφίσθηκε τον Δεκέμβριο 2022. Δεδομένων όμως των ραγδαία εξελισσόμενων προκλήσεων και απειλών σε ζητήματα κυβερνοασφάλειας διεθνώς, γρήγορα έγινε σαφές ότι απαιτείται ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την οργάνωση, τον συντονισμό, την εφαρμογή και τον έλεγχο ενός ολοκληρωμένου πλαισίου στρατηγικών, μέτρων και δράσεων για την επίτευξη υψηλού επιπέδου κυβερνοασφάλειας στη χώρα, σε επίπεδο πρόληψης, προστασίας, αποτροπής, εντοπισμού, αντιμετώπισης, αποκατάστασης και ανάκαμψης από κυβερνοεπιθέσεις. Το πλαίσιο αυτό διαμορφώθηκε με τον ν. 5086/2024 που ψηφίσθηκε τον Φεβρουάριο 2024 και με τον οποίο προβλέφθηκε η σύσταση της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας (Ε.Α.Κ.) ως νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Απαιτήθηκε ένας εύλογος χρόνος για να είναι αρκούντως λειτουργική η Ε.Α.Κ. και ως εκ τούτου η απόφαση για τη συγκρότηση της Επιτροπής Συντονισμού για θέματα Κυβερνοασφάλειας, μέλος της οποίας είναι και ο Διοικητής της Ε.Α.Κ., εκδόθηκε τον Σεπτέμβριο 2024, από τον Υπουργό Επικρατείας. Πλέον, εδώ και αρκετούς μήνες, η Επιτροπή Συντονισμού για θέματα Κυβερνοασφάλειας λειτουργεί κανονικά. Σημειώνεται ότι, αντίθετα προς τα αναφερόμενα στο ερώτημα, ο ν. 5160/2024 δεν συνδέεται με τη συγκρότηση και λειτουργία της Επιτροπής Συντονισμού για θέματα κυβερνοασφάλειας.

II. Ως προς την εισήγηση της Επιτροπής Συντονισμού για θέματα κυβερνοασφάλειας αναφορικά με την εισήγηση προς την Ολομέλεια της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) του καταλόγου λογισμικών ή συσκευών παρακολούθησης του άρθρου 14 του ν. 5002/2022 σημειώνεται ότι η ανωτέρω Επιτροπή έχει ασχοληθεί ενδελεχώς με το ζήτημα. Τα μέλη της Επιτροπής, έχοντας υπόψη: α) τις προβλέψεις της ελληνικής νομοθεσίας, β) τις σχετικές εξελίξεις σε ενωσιακό επίπεδο και τις προβλέψεις διεθνών κανονισμών, γ) την κατάσταση στην αγορά στο αντικείμενο των λογισμικών ή συσκευών παρακολούθησης, συμφώνησαν ομόφωνα, ότι τα συγκεκριμένα είδη (λογισμικά ή συσκευές παρακολούθησης), έχουν αναγνωριστεί στην αγορά από διάφορους δημιουργούς και με διαφορετικά ονόματα. Μάλιστα, είναι συχνή η περίπτωση, όταν στοχοποιούνται/διερευνώνται νομικά τέτοια είδη, να μεταφέρονται σε άλλους οργανισμούς ή/και να τροποποιούν την εμπορική τους ονομασία. Συνεπώς, δεν έχει κάποια πρακτική αξία η απαρίθμηση συγκεκριμένων ονομάτων ειδών. Από την άλλη, κρίθηκε ότι ο προσδιορισμός των χαρακτηριστικών τέτοιων ειδών, μπορεί να αποτελέσει πραγματικό εργαλείο για τις προβλεπόμενες βάσει νόμου μετέπειτα ενέργειες. Κατόπιν τούτων, η Επιτροπή έχει υποβάλει τη σχετική εισήγησή της προς την ΑΔΑΕ από τις 17 Ιουνίου 2025,

III. Ως προς την εξουσιοδότηση του άρθρου 13 του ν. 5002/2022, περί έκδοσης προεδρικού διατάγματος, με το οποίο καθορίζονται οι προϋποθέσεις, υπό τις οποίες είναι επιτρεπτή η σύναψη συμβάσεων εκ μέρους κρατικών δομών για την προμήθεια λογισμικών ή συσκευών παρακολούθησης του άρθρου 370 ΣΤ του Ποινικού Κώδικα, έχει διαμορφωθεί σχετικό σχέδιο, το οποίο έχει ήδη τεθεί υπόψη τόσο της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών όσο και της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Σε κάθε περίπτωση, βάσει του άρθρου 370 ΣΤ του Ποινικού Κώδικα, όπως προστέθηκε με το άρθρο 12 του ν. 5002/2022, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών, όποιος παράγει, πωλεί, προμηθεύεται προς χρήση, εισάγει, εξάγει, κατέχει, διανέμει ή με άλλο τρόπο διακινεί τέτοια λογισμικά ή συσκευές παρακολούθησης, με δυνατότητα υποκλοπής, καταγραφής και κάθε είδους άντλησης περιεχομένου ή και δεδομένων επικοινωνίας (κίνησης και θέσης), με τα οποία μπορούν να τελεσθούν οι πράξεις του άρθρου 370Α, όπως και όποιος, χωρίς δικαίωμα και με σκοπό τη διάπραξη κάποιου από τα εγκλήματα των άρθρων 370Β, 370Γ, των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 370Δ και του άρθρου 370Ε, παράγει, πωλεί, προμηθεύεται προς χρήση, εισάγει, εξάγει, κατέχει, διανέμει ή με άλλο τρόπο διακινεί συνθηματικά ή κωδικούς πρόσβασης ή άλλα παρεμφερή δεδομένα, με τη χρήση των οποίων είναι δυνατόν να αποκτηθεί πρόσβαση στο σύνολο ή μέρος ενός πληροφοριακού συστήματος. Η ΕΥΠ και η Αντιτρομοκρατική Υπηρεσία της ΕΛΑΣ εκπληρώνουν την υψηλή αποστολή τους με τα υπάρχοντα τεχνικά μέσα που διαθέτουν σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.

IV. Ως προς τις ανεξάρτητες αρχές, το ερώτημα φαίνεται να μην λαμβάνει υπόψη μια θεμελιώδη διάκριση: Η θητεία των μελών των (συνταγματικά κατοχυρωμένων) ανεξαρτήτων αρχών παρατείνεται, κατά το Σύνταγμα, έως τον διορισμό νέων μελών. Τούτο όμως δεν μπορεί να αποκλείσει την παραίτηση των μελών τους. Στην περίπτωση της Α.Δ.Α.Ε. δεν είχαμε απλά τη λήξη της θητείας του Προέδρου της για να παραταθεί αυτή αυτοδίκαια μέχρι τον διορισμό νέου, αλλά ο ίδιος ο Πρόεδρος υπέβαλε την παραίτησή του. Στον νόμο προβλέπεται όμως ρητά (άρθρο 3 παρ. 2 ν. 3051/2002) ότι σε περίπτωση παραίτησης, η αρχή *«συνεχίζει να έχει νόμιμη συγκρότηση μέχρι τον διορισμό νέων, εφόσον τα λοιπά μέλη επαρκούν για τον σχηματισμό απαρτίας»*. Σύμφωνα με την ίδια διάταξη, τα καθήκοντα του Προέδρου ασκούνται από τον Αντιπρόεδρο της Αρχής ή, σε τυχόν περίπτωση ελλείψεώς του, από τον αναπληρωτή του ή από μέλος που ορίζεται από την Ολομέλεια της Αρχής. Η παραίτηση του κ. Χρήστου Ράμμου από τη θέση του Προέδρου της ΑΔΑΕ δεν εμποδίζει, συνεπώς, κατά τον οποιονδήποτε τρόπο, την ομαλή λειτουργία και άσκηση των αρμοδιοτήτων της ΑΔΑΕ. Η επιλογή των μελών των (συνταγματικά κατοχυρωμένων) ανεξαρτήτων

αρχών διενεργείται, όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με το άρθρο 101Α του Συντάγματος και τον Κανονισμό της Βουλής και απαιτεί την αυξημένη πλειοψηφία των τριών πέμπτων των μελών της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής. Δεν είναι δυνατή, συνεπώς, χωρίς τη σύμπραξη κόμματος ή κομμάτων της αντιπολίτευσης, με τα οποία έως σήμερα και παρά τις συναινετικές προτάσεις της Κυβέρνησης για την πλήρωση κενών θέσεων σε άλλες ανεξάρτητες αρχές, δεν έχει βρεθεί κοινός τόπος με δική τους ευθύνη.